

BIG DATA กับสังคมศาสตร์ไทย

อัคนัย ชวัญอยู่

ฝ่ายวิจัยการพัฒนาวissenschaftและเทคโนโลยี
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

อะไรคือ Big Data ?

Big Data ไม่ใช่แค่ขนาด แต่เป็นขั้นตอน และกระบวนการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

Big Data ไม่ได้ใช้ “คน” แต่ใช้ “เครื่อง” ในการเก็บข้อมูล

Big Data ไม่ใช่แค่ข้อมูล ความคิดเห็น ทัศนคติ ความชื่นชอบ แต่มันคือ ข้อมูลพฤติกรรม และสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

Big Data ไม่ผิดพลาด ไม่คลาดเคลื่อน ไม่มีการกรอกข้อมูลผิด ข้อมูลทุกอย่างถูกจัดเก็บอย่างถูกต้อง มีระบบ ตรวจสอบได้

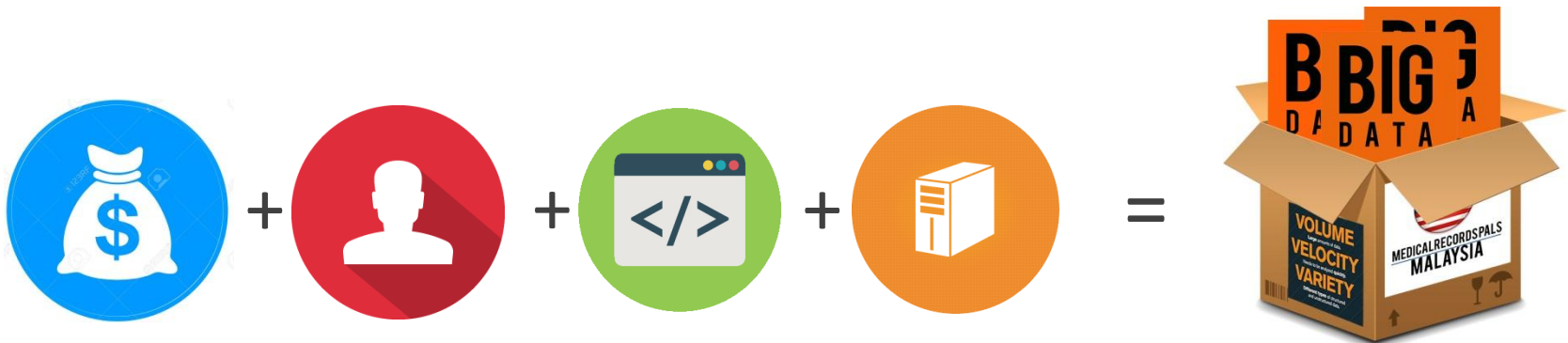
สิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับ Big Data

- Big Data มีขนาดใหญ่ ไม่สามารถจัดเก็บในคอมพิวเตอร์ทั่วไปได้ ส่วนใหญ่จะถูกจัดเก็บใน Server หรือระบบ Cloud Computing
- สำมะโนประชากร ถึงแม้ว่าเก็บข้อมูลมาก หลายแสนตัวอย่าง แต่ยังมีเล็กมากเมื่อเทียบกับสิ่งที่เรียกว่า Big Data
- Big Data มักมาพร้อมกับระบบการวิเคราะห์ข้อมูลในทางสถิติ เพื่อหาแนวโน้ม รูปแบบ พฤติกรรมต่างๆ

สิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับ Big Data

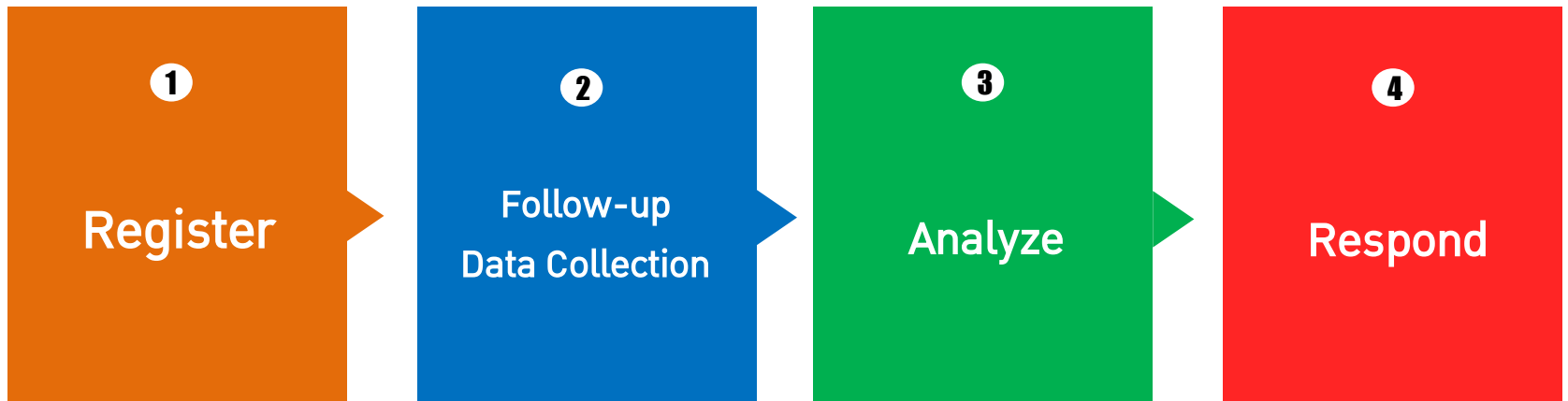
- ไม่ใช่ใครก็ได้ที่จะเก็บ Big Data เพราะมีค่าใช้จ่าย และต้องอาศัยการ Programming รวมถึงความรู้ด้านซอฟต์แวร์ ดังนั้น จึงมีแต่ธุรกิจขนาดใหญ่ ที่มีคน และเงิน มากพอที่จะใช้ Big Data

- ปัจจุบัน Big Data ถูกใช้งานมากในด้านการตลาด การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภค และเริ่มมีนำมาใช้ในหน่วยงานภาครัฐ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

Big Data ได้มาจากใคร โดยใคร อย่างไร ?

รูปแบบทั่วไปของการจัดเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูล Big Data

ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ

Register

ลูกค้าถูกชักชวนให้สมัครบัตรสมาชิก
ของห้างสรรพสินค้า / ร้านสะดวกซื้อ
(ระบุข้อมูลส่วนบุคคล)

Follow-up
Data Collection

ติดตามการซื้อสินค้า และการทำธุรกรรมผ่านบัตรสมาชิก
เก็บข้อมูลทุกธุรกรรม วัน - เวลา - สาขาที่ใช้บริการ ประเภทสินค้า
จำนวนชิ้น การตอบสนองต่อนโยบายราคา รูปแบบการซื้อ
(เช่น มักซื้อสินค้าหมวดเด็ก ผ้าอ้อม นมผง เสื้อผ้าเด็ก)

Analyze

วิเคราะห์พฤติกรรมของลูกค้า

Respond

ออกนโยบายส่งเสริมการขายเพื่อตอบสนอง
พฤติกรรมของลูกค้ารายบุคคล

เครือข่ายสังคมออนไลน์

Register

สมัครสมาชิก (ระบุข้อมูลส่วนบุคคล)

Follow-up

Data Collection

ติดตามทุกการใช้งาน เก็บข้อมูลของผู้ใช้งาน
เวลาที่เข้าใช้ สถานที่ๆ เช็กอิน การใช้ #Hashtag
(เช่น # bike for ..... # T25 - เป็นผู้สนใจกีฬา)
คำที่ Search หา สินค้าที่คลิกเข้าไปดูรายละเอียด

Analyze

วิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้า

Respond

แสดงฟีดแบคตามความสนใจของ
ผู้ให้บริการของแต่ละคน

แอปพลิเคชันส่งเสริมการท่องเที่ยว

Register

ดาวน์โหลดแอปฯ + สมัครสมาชิก (ระบุข้อมูลส่วนบุคคล)

**Follow-up
Data Collection**

ติดตามทุกการใช้งาน เก็บพิกัด+สถานที่ของผู้ใช้งานว่าเป็นใครอยู่ที่ไหน โดยอาศัยระบบ GPS ในสมาร์ทโฟนช่วยระบุพิกัด เพื่อจำแนกว่าเป็นนักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย จีน ญี่ปุ่น อยู่เมืองใด รัฐใด / เก็บข้อมูลของผู้ใช้งานว่าอ่านนิตยสารออนไลน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวไทยคอลัมภ์ใดบ้าง ใช้เวลาอ่านคอลัมภ์ละกี่นาที มีการคลิกเข้าไปดูรายละเอียดเพิ่มเติม การอ่านซ้ำ หรือ แชร์ต่อให้เพื่อนหรือไม่

วิเคราะห์พฤติกรรมลูกค้า

Analyze

Respond

ข้อสรุปน่าสนใจหลายประการ เช่น คนรัสเซีย ชอบอ่านคอลัมภ์มวยไทย คนจีน ชอบเข้าไป ดูและดาวน์โหลดรูปภาพ โรงแรมแนวย้อนยุค ตลาดน้ำ คนญี่ปุ่น search หาคำว่า การจัดงานแต่งงานในไทย

Smart Device กลายเป็น **สปาย**
ล้วงความลับของผู้ใช้งานเสียเอง
โดยเราไม่สามารถวิงหนี การเก็บข้อมูลของ
Smart Device เหมือนที่วิงหนีพนักงานเก็บ
ข้อมูล หรือคนแจกแบบสอบถาม

ปฏิบัติการณ์ของ
Big data ใน
ชีวิตประจำวัน

คำถามที่น่าสนใจ

- ❶ ธุรกิจต่างๆ หรือ ผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์และ Application มีสิทธิในการเก็บข้อมูลลูกค้า หรือผู้ใช้บริการ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือไม่ ?
- ❷ มีสิทธิขายต่อ โอนย้าย หรือให้สิทธิการเข้าถึง ข้อมูลของ ลูกค้า หรือผู้ใช้บริการ แก่ธุรกิจอื่น หรือไม่ ?
- ❸ รุกล้ำพื้นที่ความเป็นส่วนตัว ของลูกค้า หรือผู้ใช้บริการหรือไม่ ?

ภูมิทัศน์ใหม่ ของการศึกษาทางสังคมศาสตร์

Q.

โอกาสที่ Big Data จะถูกนำมาใช้
ประโยชน์ ในการศึกษาทางสังคมศาสตร์
และพฤติกรรมทางสังคม

A.

มีโอกาส แต่มีข้อจำกัด เพราะต้องใช้เงิน
& ความรู้ด้าน SW Development
การวิจัยทางสังคมศาสตร์ ไม่ได้นำมาสู่
ผลประโยชน์ที่มากพอต่อการลงทุน

ภูมิทัศน์ใหม่ ของการศึกษาทางสังคมศาสตร์

ความพยายามของนักสังคมศาสตร์ในการใช้ Big Data
ศึกษาสังคม

- สาขาประชากรศาสตร์
- ศึกษาการย้ายถิ่น

ความพยายามของ Policy Maker ในการใช้ Big Data
ออกแบบนโยบาย

- นโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยว
- นโยบายด้านสาธารณสุข